

◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.
ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 4 - OSLO - TELEFON 23743

INNHold: Til oss komme Ditt rike — Misjons-salme. — Da Vår Herre var i besøk på Solbakken. — Laicismens fare for misjonene. — Bokanmeldelser. — Herhjemme — og derute.

RETT + OG + SANNHET

Til oss komme Ditt rike —

Der fortelles i det gamle Testamente om Moses, som under slaget mellom Israelitene og Amalekittene knelte ned og med løftede armer bad om seier for Guds utvalgte folk. Kampen raste frem og tilbake, men lykken var med Israelitene — til Moses lot armene synke av utmattelse. Straks trengte hedningefolkene frem. Fortvilet strakte Moses atter armene anropende op — og Amalekittene vek.

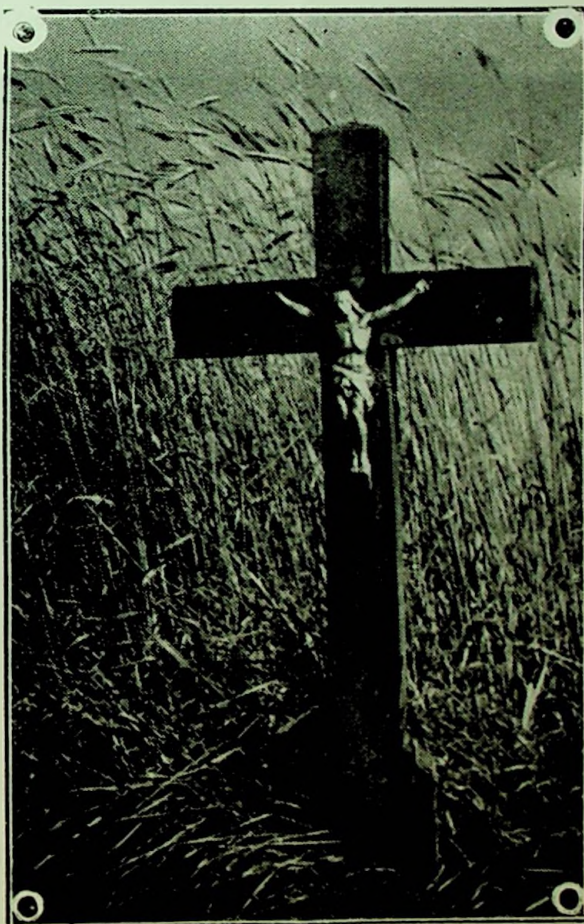
Dette gjentok sig — da ilte Åron og Hur til og støttet Moses's armer. Hele hans sjel var koncentrert i bønn — og Guds folk seiret.

Og som den gang, så nu. Hvis kristendommen skal ha kraft til å trengte frem og seire i hedningenes hjerter, slå deres samvittighet og overvinne deres krigerske, hatefulle innstilling til den næste, som for dem ofte bare er en motstander og medbeiler til denne verdens goder — da må der bønn til, forbønn til.

I denne hellige korstogskamp drar våre misjonærer ut — men de må ikke dra alene, hvis de skal bære seiren hjem og samle den store høst inn til sin, til alles Herre og Mester.

Misjonssøndagen er den dag, hvor der gis oss anledning til å ofre av våre materielle verdier på denne Kirkens store, ja største saks alter. Men ingen av oss må tro, at vi med en pengegave kan kjøpe oss fri for vår del av arbeidet, det daglige arbeid i Herrens vingård og på Herrens aker. Minst av alt vi katolikker, som i den hellige messe alltid har den levende påminnelse om fornyelsens, gjenntagelsens store hemmelighet — den stadige påminnelse om at vårt liv alltid er en fremadstreben, en vandring, hvor aldri noe er stillstand, og som har sin rot i sannhetens verden, fordi han som kalte sig sannheten og livet samtidig kalte sig en vei, en foret mot et mål.

Aldri kan vi derfor be en bønn engang for alle og så la armene synke — vi katolikker vet dette, når vi ber vår Rosenkrans, symbolet på den bærende bønn, hvis kraft er å løfte oss opover til det inderlige samfund med Gud som kalles Guds rike. Aldri kan vi ofre engang for alle til Guds rikes utbredelse på jorden — vår bønn, vår forbønn må understøtte vårt offer. Vår bevisste bønn, vår bevisste forbønn.

«Se, markene er hvite til høst».
Fotografi av et veikrusifiks i Luxemburg.

Kunde vi ikke skjenke misjonen denne bønn, denne bevisste forbønn, hver dag når vi ber vårt Fadervår? «Til oss komme ditt rike!» — til oss, til hele mennesketen nær og fjern. Ingen av oss er så fattig, så ringe, så uten betydning, at han ikke har *denne* bønn, disse fem små ord å gi.

Og denne bønn vilde alltid være en opstrakt arm, som vilde bringe Guds utvalgte folk, misjonærene, seir — ti således bedt, vilde den alltid være bedt «Faderen i mitt navn», og derfor alltid bli bønnhørt.

«Da ilte Åron og Hur til og understøttet hans armer —». Ja, også vi har de som understøtter vår bønn for de utvalgtes arbeid om vi gir vår gode vilje til å vilde løfte våre hender mot Gud. Vi har alle jo de, som hernede allerede virkeliggjorde det Guds rike, som er «innen i Eder» — den store hvite flokk.

Og i forreste rekke blandt disse lyser hun, hvis liv hernede var en eneste bevisst bønn, en eneste opofrelse — misjonens unge beskytterinne og forbederinne:

Terese av Lisieux, den «lille» Terese.

Vi kjenner hennes liv og hennes «lille vei» — vi vet at hun nu tilbringer sitt evighetsliv med

å bane vei på jorden for alt godt — og særlig i pakt med de apostoliske arbeidere i Kirkens forgårder. Like innen sin død skrev hun til pater Roulland, en av de unge misjonærer, som var gitt henne som åndelig broder: «Jeg kan være Dem til megen mer nytte i himmelen enn her på jorden — takk vår Frelser, som vil gi mig midler til å hjelpe Dem ennu sterkere i det apostoliske arbeid. Jeg vet at jeg ikke vil forbli uvirksom hist oppe. Mitt ønske er å kunne arbeide mer for Kirken og sjelene, og jeg vet at Gud vil hjelpe dette ønske.» Det *blev* opfylt — det føles i alle misjoner verden over den dag i dag. Og det føles av hver den, som vil løfte sine hender mot himmelen i bønn for Gus rikes seir over alt og i alle.

Så ville også vi ut av all den kristne *tro* vi eier forene oss i en bønn for de sjeler nær og fjern, til hvilke Guds rike ennu ikke er kommet.

Så ville også vi ut av alt det kristne *håp* vi eier forene oss i en bønn for de sjeler nær og fjern, som ofrer sig for å berede Guds rikes ankomst — så ville også vi, ut av all den kristne *kjærlighet* vi eier, forene oss i en bønn for alle sjeler fjern som nær —:

Til oss komme ditt rike! Amen.

Misjons-

*Der går en helteskare
i Jesu Kristi navn
og trosser død og fare
og sorg og nød og savn.*

*Det er den hær Guds Kirke
apostelkallet bød:
med livets lys å virke
i hedningnattens skjød.*

*Ei storm og strid og trengsel
kan stanse deres gang.
Selv til det dystre fengsel
de går med jubelsang.*

*Når for ditt navn de strider,
er ingen arm for svak,
og full av fryd de lider
for sannhets store sak.*

*I sne og is og kulde,
i ørken solens brand
de gjør Guds lader fulle
til høst for livets land.*

Terese av Lisieux, den «lille» Terese.

salme.

*Fra Østens store riker
og Stillehavets kyst
nu dødens skygger viker
og lyset seirer tyst.*

*Alt synger millioner
i Afrika din pris,
og fra Alaska toner
din lov blandt sne og is.*

*Men ennu folk i våde
og hedendommens natt
må vente på din nåde
og evangeliets skatt.*

*Send da din And med velde
til grødesvanger jord.
La dine vidner melde
at nu er høsten stor.*

*Og til apostelvirke
skjenk nye nådens kall,
så Jesu Kristi Kirke
får vidner uten tall.*

K. Kjelstrup.

Da Vår Herre var i besøk på Solbakken.

Fortælling fra Vorarlberg av Dr. Franz Michel Willam.

Oversatt av S. T.

(Forts.)

Denne siste iagttagelse fandt han rent utaalelig, han snudde sig til sin mor og brast ut: «Du, hvorfor har Gud gjort dette her saa slurvet? Frøene til saanne planter som folk kan bruke burde da ha været pene at se paa — jeg synes at rødbetefrøene burde ha været røde og gulerotfrøet gult og reddikfrøet hvitt, men blomsterfrøet skulde ha været aller penest. Og ugræsfrøet, det kunde ha været det aller styggeste!»

Moren hørte paa Hansemands forslag til forbedringer i det skaptens verden, og det slog hende, at fra dette utgangspunkt kunde hun uten at barnet merket det, let føre samtalen ind paa det som laa hende paa hjertet. Hun forklarte ham at Gud hadde skapt mange ting i naturen bare for at menneskene skulde kunne ta lære av dem. Saan at om høsten, naar alle blomster visnet og bladene falder av trærne, da skal mennesket tænke paa døden, og naar vaaren kommer og alt det som vinteren igjennem har ligget som dødt vaakner til liv, da skal vi paa den maaten bli mindet om opstandelsen. Saan var det ogsaa med saaningen, men for at han kunde forstaa det ordentlig, maatte hun først fortælle ham om frøkornene.

«Frøkornene er ikke noget pene, som du selv sier — ja sammenlignet med de plantene som vokser op av dem er de riktig stygge. Men før de blir saadd vet jo disse frøene ingen ting om planterne — de indbilder sig at de er vidunderlig vakre, at det ikke findes noget vakrere i verden end de er. De synes at egentlig burde folk ikke bruke diamanter og sølv og guld til smykker, men bare frøkorn. Da kan du nok selv tænke dig hvor rystet de blir i sin indbildskhet, naar de om vaaren merker, at man legger dem ikke ned i blankpussede glass-æsker, men i den skitne jorden. Da begynner de at jamre sig og klage over at folk søler til deres fine klær — det er rent for ilde, for ingen i verden har saa fine smaa kjoler som de, de kan ikke holde ut at leve et øieblik uten dem, da vilde de dø, straks og med glæde. Men menneskene har ikke saa fine ører saa de kan høre denne klagen. Og det samme kan det være ogsaa, for det vilde ikke gjøre nogen forskjell allikevel.

Saa blir altsaa frøene lagt ned i den raa jorden med de fine klærne paa, som de sier at de ikke kan leve foruten. Vi klapper til og med jorden sammen over dem forat de ikke skal springe sin vei, saan som du har gjort, Hansemand min! I første øieblik holder de smaa kornene paa at fortvile der nede i mørket; de skjelver og klynker, de protesterer og roper at slik har man da aldrig behandlet nogen før dem; alt har folk tatt fra dem og negtet dem.

Etpar dager efter merker de at kjolene deres er alt blit aldeles opbløtt av vandet, at ekle smaa ormer kommer krypende og biter smaa stykker ut av dem. Og saa kommer mauren, den ser nøie paa kjolen, saa gaar den

sin vei, men om en liten stund kommer den igjen og har to tjenere med sig. Dem befaler den at ta hele kjolen og bære den dit de vet nok. Og dermed blir selve skjortehinnen vrængt av det stakkars frøet og røvet. Det er det værste øieblikket. For like efter merker frøet at noget rører sig i det selv, noget som fylder det med fryd og salighet. Det er et helt nytt liv som det før ikke hadde nogen anelse om. Det nye livet fylder frøene, og nu skjønner de med en gang, at ingenting kunde være styggere paa dem end den lille trange dragten som de engang var saa indbildske av. Hvis det endda henger igjen en fille av den her og der, saa skyver de den selv vækk og vokser fulde av glæde op mot det nye livet som solen har vakt i dem.»

Hansemand hørte opmerksomt paa denne historien og kastet rørte blikke paa grønsakbedet hvor han selv hadde indesperret saa mange frø i jordens mørke. Nu graat de for kjolene sine som svulmet op av væten. Han syntes næsten han hørte ørsmaa stemmer som klaget, og han bøiet sig trøstende over den dampende jord: «Bare vent etpar dager, saa skal dere nok faa se at jeg har ment det godt med dere; en liten stund kommer dere til at ha det vondt, men etterpaa faar dere det saa deilig og blir saa fine saa dere tror det ikke!»

Disse ordene kom akkurat tilpass for moren, og hun fortsatte med sin undervisning. Hun hadde jo fortalt det alt sammen ikke for frøenes skyld, men for den lære som Gud derigjennem har gitt menneskene — baade alle de som kan læse og alle de som ikke skjønner et bogstav og ikke har penger til at kjøpe sig en bok. Med det alt sammen har Gud villet vise, hvordan det gaar et menneske i skriftemalet.

Hansemand spisset øren og gapte. Da angik det jo ogsaa ham! Snart skulde han gaa til skrifte for første gang, og skolekammeraterne fortalte sig imellem de merkverdige ting om hvordan det var at være i skriftestolen, knæle foran det lille gitteret og tale ind i det om sine synder.

Moren forklarte villig alting. Akkurat som det gik med frøkornet naar det blev saadd, saan gik mennesket naar det skriftet. Akkurat som frøene mente at de slet ikke kunde leve uten dragten sin, saan var det med menneskene før de skriftet; uten den eller den synd trodde de slet ikke at de kunde leve, de vilde heller dø end bli anderledes i det stykket. Og naar man saa sendte dem til skriftemalet, saa følte de det som de skulde hænges eller halshugges, slik strittet de imot. Men det var med denne motstanden akkurat som med frøet og dets dragt. Hvis et menneske paa trods av det skriftet opriktig, saa føler han straks et nytt liv røre sig i ham. Og dette nye livet gjør menneskene lykkelige. De kan ikke bare undvære den gamle klædningen som de ikke vilde levet foruten, de foragter den

bentfrem og sier: Hvor dumme vi har været! Nu kjen-
der de det som de var blit mange aar yngre og gladere.

Denne talen hadde Hansemand straks anvendt paa sig selv. Og han opdaget at han hadde alt viklet sig godt og grundig ind i saanne «drakter». Stjaalet! Engang en halv griffel, engang et stykke guldpapier som hadde været utenom en æske som tilhørte Anna — ordentlig guldpapier! Misundelig — det var det han hadde været. Misundelig paa Anton for kuene til faren hans, paa Peter for den nye tavlen han hadde faatt, paa Andres for den lange fjerer han hadde i søndags-
hatten sin. Frygtelig lidsig hadde han været ogsaa — han pleiet at skjære tænder! Alt sammen smaa plagg som han hadde klædd sin sjæl i.

Det var nu hardt da, aldrig mere at stjele, aldrig mere misunde nogen, aldrig mere skjære tænder! Men saa trøstet han sig med det andre. Naar man gav slip paa disse klærne, saa fik man et nytt liv, man blev ung igjen. Men stopp litt! Noget slikt hadde han da aldrig merket paa de voksne menneskene, ikke paa Leonharda engang, som altid blev saa skrækkelig længe inde i skriftestolen.

«Jamen mor, de gamle folkene de blir ikke unge,» kastet han ind, betænkkelig.

Moren forklarte at de blev ikke unge utenpaa, det

var indvendig, i sjælen at de blev det. Forresten saa blev de paa en maate yngre utenpaa ogsaa, for efter et godt skriftemaal kom de i meget bedre humør.

«Da maa far ogsaa gaa til skrifte,» ropte Hans i fuld begeistring, akkurat som han hadde opdaget en ny verdensdel. «Det maa han absolutt.»

Av sig selv var Hans kommet paa de tanker som moren hadde villet indgi ham draape for draape.

«Far er nok rædd han ogsaa for at lægge av sig dragten» gik moren forsiktig videre. «Du maa be Gud om at han tar denne frykten fra ham.»

Hansemand reiste sig, han skrævet med bena og stak henderne i bukselommerne: «Det skal vi nu se paa da. Efter skriftemaalet sier jeg ganske enkelt til Jesus: Enten-eller! Og da blir han nødt til at gi sig, det blir han.»

Moren besindet sig. Saa ofte som hun selv hadde villet si til Gud: Enten-eller! Og Gud hadde altid svart hende: Nei. Ikke Enten-eller — du maa vente og være stille, vente paa det jeg vil. — Og nu kom gutten her og sa de samme ordene. — Kanhænde Gud lot sig overtale denne gangen. Det lyste op i hende av nytt haab. Men da hun fra den sollyse stuevæggen kom ind i det mørke huset, saa var det som al hendes glæde var blitt igjen derute i lyset. (Forts.)

Laicismens fare for misjonene.

I almindelighet forbinder vi med ordet hedninge-
misjon tanken på den virksomhet som troens forkjem-
pere utfolder blandt folkeslag som er hildet i over-
troens og avguderiets mørke og lever sitt liv i en be-
standig redsel for alle mulige onde demoner.

Vi tenker på disse folkeslags sædelige og moralske avstumpethet, på deres grusomhet, deres hevngjerrig-
het og på alle de øvrige forvillelser bort fra det gode, som er hedenskapets særtegn. Disse tanker er — selv-
følgelig med modifikasjoner i relasjon til de enkelte folkeslag — stort sett riktige, hvad fremgår tydelig av misjonærenes rapporter og ikke minst av deres brever. Tilvisse er hedenskapet den skanse, som vår misjonshær må rette sitt hovedangrep på. Men ved siden av denne fiende — som i århundrer har vært kristendommens fiende — er der i de siste årtier opstått en ny, som arbeider med andre midler og som allerede har fått sikkert innpass i mange hedningeland. Det er *Laicismen*, denne vranglære eller livsinnstilling, som har sitt ut-
spring i den franske revolusjons ideer, og allerede har anrettet så store ulykker blandt aftenlandenes befolk-
ning. Det moderne nyhedenskap i sine forskjellige for-
mer har sine røtter i Laicismens læresetninger, og en av dens forferdeligste avleggere er bolsjevismen.

Under slagordet: «religion er en privatsak» kjemper Laicismen mot Kirkens åndelige herredømme, mot alle religiøse bekjennelser, mot all åpenbaring — og mot Gud selv. Som det bærende prinsipp forkynner den *friheten*: tankens og handlingens fullstendige uavhen-
gighet av alle høiere instanser. Fornuften og samvittig-

heten er suveræne dommere av hvad vi ønsker og vil. Kirken anerkjennes ikke som havende rett til nogen-
somhelst innflytelse, og dens krav på å formidle de guddommelige åpenbaringer og forkynne Guds vilje for å lede menneskene på Hans veier, blir avvist som ube-
rettigede, ja usædelige inngrep i fornuftens rett og den enkeltes samvittighetsfrihet.

Der gis kun en fullkommen samfundsordning, og det er *staten*, «under hvis ledelse hver enkelt kan føle sig som myndig ansvarlig og selvstendig individ. Staten trenger borgere som stoler på sig selv — ikke troende, som er avhengig av en fremmed makt». (F. Buisson).

Ved å anvende dette prinsipp, som detroniserer Gud, utskiller den laicistiske stat gjennom sin lovgivning en-
hver innflytelse fra Kirken på det offentlige og private liv. «Dens første plikt er» — skriver Buisson — «å berøve alle offentlige institusjoner, såsom forvaltning rettsvesen, undervisning, sykepleie o. s. v. ethvert be-
kjennelsespreg. Den vil ikke nøie sig med å stille alle religiøse bekjennelser på like linje — den vi bort-
eliminere enhver religiøs påvirkning og gjøre all reli-
giøs innflytelse umulig.»

Staten skal derfor overta alle de oppgaver som Kirken hittil har betraktet som sine. I første rekke selvfølgelig skolen, i hvilken der naturligvis ikke skal foregå noen som helst religionsundervisning. All sykepleie, forsorg o. l. er statsanliggender, og alt kultur- og åndsliv skal utelukkende ha den jordiske tilværelse som mål.

At følgen av dette må bli at alle prester og ordens-
folk kommer til å innta en undtagelsesstilling og berø-

ves alle menneskerettigheter til personlig eiendom, sees på med hat og overvåkes med mistillit, er en selvfølge.

Denne Laïcisme, som har funnet sitt skarpeste uttrykk i den franske lovgivning og dermed i Frankrikes kulturliv, er trengt frem til misjonslandene ad to hovedveier: de franske kolonialriker og hedningefolkenes lettere adgang til kulturell forbindelse med aftenlandene. Frankrike utbredte Laïcismen ikke alene ved sine embedsmenn, hvorav de fleste var gjennemtrent av laicistiske grunnsetninger og førte kulturkampen med sig ut i koloniene, men også ved sine koloniallover. Vel anvendte man ikke undtagelses-paragraferne mot de franske misjonærer i de oversjøiske land, da man hadde bruk for deres evne til å bane vei for civilisasjonen. Men man la dem alle mulige hindringer i veien for deres karitative virke i undervisning og sykepleie o. l. Man søkte også i koloniene å laicere mest mulig av skolene og de forskjellige velgjørenhetsinstitusjoner — og der ved innpodedes de religionsfiendtlige prinsipper i alle tilfelle blandt de innfødtes høierstående klasser.

Verre enn var det at Laïcismen på de franske misjonsmarker tolererte og beskyttet hedensk skikk og bruk, og til og med anvendte de av staten sanksjonerte gamle hedenske stamme- og folkelover på de døde innbyggere. Her har misjonærene ofte en hård kamp å bestå med sine egne landsmenn.

I misjonsland, som ikke hører under Frankrike, kan man også merke Laïcismens forferdelige makt. Takket være de forbedrede kommunikasjonsmidler sendes nu den studerende innfødte ungdom i store skarer avsted til de europeiske høiskoler og universiteter — og en del også til Frankrike, Laïcismens arnested. Med sin umettelige trang til dannelses styrter de unge sig over studiet av «oplysningstidens» filosofi og Laïcismens statslære og tar disse med sig til sine hjemland, hvor de ofte gjenfinner den i tilspisset form hos Moskvas utsendinger. Ofte kommer disse utdannede unge på fremtredende poster efter sin hjemkomst og kan nu anvende sine vesterlandske erfaringer til sine landsmenns «gavn». Man behøver kun å gjennomlese den nye kinesiske forfatning for å fastslå de laicistiske tankers innflytelse. Og ser man listen over de videnskapelige verker som er oversatt i det fjerne Østen, er det hovedsakelig de bøker som er mest farlige for kristendom og kristenliv.

Våre misjonærer ser derfor også ofte en større hindring for sitt arbeide i Laïcismens tanker enn i selve hedenskapet. Ti den hedning, som tror på overjordiske makters eksistens og er fylt med religiøse forestillinger, selv om disse er nok så falske, er lettere å omvende enn den, som har brutt med all tro og ikke anerkjenner annen makt enn fornuften, og derfor i det laicistiske ny-hedenskap ser sitt folks kulturelle fremskritt-muligheter ligge.

Bolsjevismen har i disse hedningekretser sine beste hjelpere. Ved å forstå denne Laïcismens fare for våre misjonærers arbeid lærer vi å sette ennå større pris på deres opofrende liv, så fylt av hellig kamp — på så mange fronter!

BOKANMELDELSER

Theodor Findahl: «Jøde». (Aschehoug & Co.)

Dette års politiske utvikling i Tyskland har gjort jodespørsmålet brennende aktuelt. Herhjemme har riktignok ikke dette spørsmål vært slik fremme som i mange andre europeiske land. Vårt syn på jødene er blitt bestemt av Wergelands kamp for å skaffe dem adgang til riket. Hans skjønne gripende appell i dikt og prosa har gjort sin gjerning: Wergelands aksjon fikk en avgjørende innflytelse på vår lovgivning angående jødene og har i det store hele skapt en tolerant og selvillig innstilling overfor dem. Vårt syn på dem og deres selvfølgelige likeberettigelse som borgere har medført, at vi står uforstående overfor antisemismen ute i verden og som rimelig kan være også forferdet over de utslag denne bevegelse har fått i løpet av dette år!

Jødernes ringe antall i Norge og deres forsvinnende betydning i nasjonens liv har også virket sitt til, at vi ikke engang kan forstå at der finnes et jødeproblem. De nevnte begivenheter har vel åpnet våre øyne for det faktum, at der ute finnes mange, for hvem problemet eksisterer og det i høi grad, men vi har vært tilbøielig til å betrakte disse foreteelser mer eller mindre som produkter av en sykkelig fantasi og politisk opagitering.

I sin bok fremlegger Findahl personlige erfaringer og opplevelser. Dokumenteringen er kanskje ikke kvantitativt så uttømmende som man kunde ønske. Men den er preget av en alsidighet som gir den betydelig verdi og skaffer leserne et tydelig innblikk i jødernes stilling i verden. Findahl har studert saken i Europa, Amerika og Palæstina, men navnlig i de europeiske storbyer. Og ikke minst verdifulle er de kapitler, hvori han behandler jødefolkets historie, tro og trosliv, religiøse skikker og institusjoner. Dermed fores vi til selve urkildene for jødernes særpreg og isolering. Særlig vil jeg fremheve den vekt han legger på det jødiske i det jødiske livssyn. Messias-tanken var hos profetene ikke ensidig jødisk, men jødefolket la alltid hovedvekten på Messias-rikets jødiske side. Det merkes i den motstand Kristi forkynnelse av Himmerikes rike møtte hos dem og dette trekk er siden blitt akcentuert, ikke avsvakket. I dette forhold ligger årsaken til jødernes driftighet, til deres bestrebelsers for å skaffe sig makt og innflytelse.

Og det er just deres voksende makt som i forbindelse med deres isolering har gitt antisemitismen næring i våre dager. I tidligere tider var det mest av religiøse grunner — nu er det spørsmålet om deres posisjon i samfundet. Historien viser at jødene ikke kan eller vil assimilere sig i de land, hvor de nu har sin virkekrets.

I en tid som vår, da nasjonalismen er i sterk vekst, vil mange gå løs på jødernes kompakte gruppe og anse den som farlig for nasjon og stat, fordi de stadig med en merkverdig seighet fastholder sin egenart. Selv om vi ikke kan nære sympati for antisemitismen — selv om vi finner dens utslag tåpelige og ofte barbariske, så vil det i allfall under lesningen av Findahls objektive og nøkterne bok demre for oss, at jødeproblemet er til. Når et folk som det tyske idag mener, at selve dets fremtid og eksistens står på spill, da kan man forstå, at mange reagerer mot den anti-tyske strømning som er utgått fra jødiske kilder innen selve det tyske rike. Og andre av de vidnesbyrd som Findahl anfører, tyder på at «jøde-faren» ikke

bare har vært innbildning, selv om den ofte er blitt uhyre overdrevet.

Fra et kristent synspunkt vil dog spørsmålene fortone sig anderledes. Skjønt vi ikke er blinde for at den anti-kristelige agitasjon i tidens løp kanskje har fått sin viktigste næring fra jødiske kretser og innflytelse — det er betegnende at den moderne liberalisme og ateismes satire alltid rettes mot kristendommen, ikke mot jødernes religion — så må vi i jødene alltid se medmennesker som vi skal inneslutte i vår kjærlighet og våre bønner, som Kirken lærer oss det i sin forkynnelse og liturgi. Det er kanskje ikke så kjent, men det er dog et faktum, at pavedømmet i tidens løp har vist jødene en velvilje som også er blitt anerkjent og lovprist av disse. Den katolske Kirke har nok krevet garantier for at jødene ikke skulde få øve skadelig innflytelse på de troende, og Kirken har heller ikke overfor jødene forsømt sin evangeliske og apostoliske forkynneroppgave. Man har således ikke minst i den nyere tid vært vidne til opsiktsvekkende konversjoner, hvor det ikke kunde være tvil om motivenes og overbevisningens ekthet. Tross de motsetningsmomenter som har vært tilstede med vekslende styrke kunde lord Rotschild med rette i sitt bekjente brev til kardinal Merry de Val (1913) fremheve, at dennes intervensjon til fordel for en rettferdig behandling av jødene var helt i pakt med den hellige Stols oplyste og edelfmodige tradisjoner. Historikeren Gregorovius har likeledes fastslått at jødene i pavenes Rom aldri har vært utsatt for de grusomme forfølgelser som i andre europeiske storbyer.

Findahls bok fortjener stor utbredelse. Den viser oss at jødeproblemet er et virkelig problem, fordi spenningsforholdet mellom jøder og europeiske folkeslag eksisterer og har eksistert i tusener av år. Og de fleste norske lesere vil visselig gi sin tilslutning til forfatterens konklusjon: at hverken assimilasjon eller isolering innebærer noen varig løsning, men at denne må søkes ved å gi jødene adgang til å innordne sig som borgere i staten og samtidig få være sig selv. H. J. I.

«Några intryck av P. Lutz nya bok».

Med denne tittel finner vi i nr. 17 av det ansette svenske katolske blad «Hemmet och Helgedomen» en omtale av «Den katolske religion fremstillet for moderne protestanter». Efter at anmelderen har vært inne på artikkelen om denne bok i «Nya Dagligt Allehanda» — som vi her i «St. Olav» har hatt en oversettelse av — fortsetter han med å si, at det er av uendelig verdi nu på et nordisk sprog å ha en bok som P. Lutz. «På en dyp og storslått måte redegjør den for Kirkens ideer. Den er en levende bok. En strålende bok. Jeg har hatt den glede å lese den høit for protestanter. Og de er blitt sterkt grepet av bokens kontemplative partier, og har stått helt avbeinet overfor f. eks. kapitlet om «de gode gjerninger og deres verdi».

Og ikke bare for protestanter er den en berikende lesning. For konvertiter er den et utmerket repitasjonskursus og en oppløftende oppbyggelsesbok. Selv fødte katolikker har den meget å gi med sin stille varme understrøm av uendelig glede over de skatter, vår Kirke eier. Men først og fremst må man naturligvis ønske at «den katolske religion» blir kjøpt og lest av protestanter. Man kan ikke annet enn tro og håpe, at der ikke skal bli altfor få, som gjennom P. Lutz' bok opdager — hvad han også selv sier — at de møter en venn hvor de trodde

å møte en fiende. Og at de, som ikke kommer så langt, i alle tilfelle får adskillige fordommer ryddet vekk.

Noen av de punkter mot hvilken protestantene i almindelighet oftest retter sine angrep, er vel «Maria- og helgendyrkelsen», «bønneopramsingen» og «gjerningstroen». På sin særegne dype, klare og overbevisende måte påviser pater Lutz den riktige forståelse av og motivering for den ærbødighet som man viser jomfru Maria og helgenene. Fint og treffende sier han om Rosenkransandakten: «ensformig er den, ja, som livets pulsslag. Opramsing er den bare for den, som aldri har øvet den med en elskende tro på Frelserens mysterium». Man føler tillike lyst til å citere hans påtale av den protestantiske misforståelse av «de gode gjerninger». Ganske uimotstælig dokumenterer han at ingen katolske teolog er fallen på den tanke at «vi mennesker skulde kunne fortjene selve frelsen ved våre egne gjerninger», og at det som gir de gode gjerninger sin virkelige verdi, er at «de har Gud selv som ophav — — var de våre, vel, da var de uten evighetstanke».

Like så berikende og koncentrert som forfatterens fremstilling av de gode gjerninger er hans redegjørelse for hvad mystikk — efter katolsk opfatning — er, hvori den binder og hvilke kjennetegn den har. «Den rene kjærlighet, som vil ha den samme vilje som Gud» — er den viktigste forutsetning for det ekte mystiske liv i Gud, og ydmykhet og selvfornektelse er dens usvikelige kjennemerke. Forfatterens definisjoner vil kunne frigjøre «den almindelige mening» for en del inngrodde vrangforestillinger om «katolsk mystikk».

Man føler sig stående overfor en fullstendig «embarras de richesse», når man begynner å tale om Lutz' bok. Ti den er så rik at man må nøie sig med å komme inn på bare ganske få synspunkter. Grundig gjennomtenkt og klart formulert — som alt hvad denne forfatter skriver — er hans oppgjør med den «videnskapelige» religionskritikk og med panteismen. På disse punkter blir boken en apologi ikke bare for katolsk tro, men for all tro som overhodet vil bære predikatet kristen. «Det overnaturlige er umulig, det overnaturlige må ikke tales» — pater Lutz viser hvorledes denne tanke er drivfjæren i alle den moderne forsknings angrep. Den ene teori efter den annen er derfor vokset frem på denne forsknings aker — for efter 30—40 års levetid å bli forkastet som uholdbar av videnskapen selv. Hvad panteismen — både i sin østerlandske og vesterlandske skikkelse — angår, så analyserer forfatteren den fortryllelse som den kan utøve på tretten sinn og på poetisk og estetisk befotete kulturmennesker. Men han viser også hvorledes den hvile, som disse retninger byr, egentlig er tom og død, og at deres skjønnsverdi er av forgjengelig natur. Kun i forening med den personlige transcendentale Gud kan et menneske finne virkelig fred og hvile, og kun Han er den evige skjønnsnet. De poetiske og estetiske verdier går altså ikke til grunne ved at man tror på den personlige Gud — tvertimot får de en dypere glans som aldri taper sig eller forvandles til kjedsomhet og melankoli, slik som den skjønnsnet som bare «er av denne verden». For det personlige transcendentale Gudsbegrep i hele dets dybde og rikdom, utsigelighet og realitet finner pater Lutz de sublimeste uttrykk. Han løfter — særlig når han taler om Treenigheten og Guds menneskeverdelse (disse i protestantismen så fortynnede og sønderflengede begreper) — sine lesere høit over tid og rum, og op på kontemplasjonens høider. Dogmene blir liv. Det overnaturlige blir ikke lengere et problem, men et tilbedelsesverdige myste-

rium. De siste kapitler i boken er viet Luthers reformasjon og dens følger. I et av disse kapitler kommer han med en ytring som mulig kan misforståes av eventuelle protestantiske lesere, hvis de ikke ser det i sammenheng med det som ellers sies om protestantismen. Han sier: «for den historisk tenkende kristen er Gud vel en barmhjertig far, Jesus en kjærlig frelser — men Jesu ord om at «han blir i mig og jeg i ham» betyr ikke for ham en levende forening, hvorved sjelen blir delaktig i Jesu liv og «med Jesus lever skjult i Gud». En protestant skulde kunne innvende mot dette: «Denne forening er oss ikke fremmed, ti vi møter den i fromme protestanters liv, og den kommer til uttrykk i våre barns undervisning og i vår salmediktning». Men pater Lutz benekter ikke at dette skjulte liv «med Jesus i Gud» kan forekomme blandt protestanter. Han hevder kun at det ikke kan finnes hos et konsekvent luthersk tenkende og levende menneske, da den lutherske lære om den døde vilje logisk må umuliggjøre tanken på forening med Gud.

Men pater Lutz er den første til å erkjenne den ofte forekommende kløft mellom luthersk dogmatikk og protestantisk praksis. Meget som egentlig er helt katolsk kan påvises i protestantismens livsformer og uttrykk. Og Kristi ord: «han forblir i mig og jeg i ham» kan være en virkelighet også for en protestant. Men så intensivt og inderlig betonet som i Kirken møter vi naturligvis ikke denne forening. Og hvad der av denne virkelighet finnes innenfor protestantismen er katolsk. Kløften mellom den lutherske dogme og den protestantiske praksis har således en meget positiv side. Men en av de negative sider er den uhørte forvirring og splittelse innenfor protestantismens rekke. Som et typisk eksempel kan anmelderen berette om en liten episode fra et religiøst protestantisk møte for noen år siden. En kjent protestantisk teolog fremhevet i et foredrag at protestantismen måtte fries for alle fremmede elementer, bl. a. fra den tanke at der i mennesket skulde kunne finnes noe som helst godt hvortil Guds frelsende nåde kunde tilknyttes. Tilhørerne reagerte alle som én. De var vant til å tro og kunde og vilde tro at der i dem fantes mottagelighet for nåden. En slik episode viser tydelig forvirringen innenfor protestantismen.

Pater Lutz' bok er som en høisang til vår katolske tro. La oss være takknemlige for denne tro, hvor alt som man ellers blott spredt kan skimte, finnes forenet i en strålende enhet.» Anmeldelsen er signert E. D.

«Jesus og jeg», messeandakt for skolebarn.

I et hendig lite hefte med et vakkert omslagsbilde av Jesus som barn foreligger nu den av ungdomspresten bearbejdede messe, som vi bragte i «St. Olav» nr. 39.

Når man er vant til å overvære hverdagens stille messer, hvor som regel der alltid er en del skolebarn tilstede, har man ikke kunnet undlate å legge merke til med hvilken intens interesse barn følger den hellige handling, når de selv får lov til å delta ved høytlesning av bønnene. Ti barns innerste vesen er nettop det aktive, det virksomme og den som kan kalle på det, ta det i bruk, kan være sikker på å bli dem en god leder, som virkelig fjerner hindringene og «lærer Guds vei i sannhet» dem å kjenne.

Nu foreligger altså en messeandakt som, ved siden av den vi allerede har, tar op det spesielt barnlige og benytter det uten på noe punkt å tangere det barnaktige, som alltid er en fallgrube for de som ikke instinktivt forstår en barnesjels full-

stendige mangel på sentimentalitet. Frisk og varm er denne lille andakt arbeidet helt i den sunde barnementalitetens innstilling til den hellige messehandling og kan derfor anbefales på det beste til bruk som avveksling med den foreliggende. Nettop denne avveksling vil bidra sitt til å holde barnas oppmerksomhet våken og gjøre dem enn mer glade i å overvære og følge den hellige messehandling.

E. D.-V.

Herhjemme: —

OSLO. I St. Olavs kirke var der denne søndag felleskommunion for skolebarn med stille messe, celebrert av hans højærv. biskopen, og særlig for barn avpasset preken av pastor Gorrissen. Det var gledelig å se at ennå flere barn enn sist var fremmøtt og lyttet til den vakre fortelling om Tobias og hans engel, hvormed pastoren innledet sin tale om verne-englene og hvad vi skyldte dem og deres kjærlige hjelpsomhet og årvåkenhet. — Talen var nok for barn, men den grep barnesinnet i alle de «voksne» også — ikke minst i alle de mange foreldre som hadde slått følge med sine barn. Det flinke barnekor deltok likeledes i gudstjenesten med sin vakre sang.

OSLO. St. Dominikuskirkens kor står foran en reorganisering og i den anledning talte pater Lutz i søndags over emnet: «den liturgiske korsang». Pateren innledet med å påvise, hvorledes all gudstjeneste alltid hadde vært forbunden med musikk. Musikk er evnen til å uttrykke hvad ikke kan formes i ord og evnen til med rytmier og melodi å understreke ordenes innhold, især når disse er religiøst inspirerte. Jordisk lyrisk diktekunst kan selvfølgelig også bæres av musikk, men denne vilde da bli av meget mer overfladisk virkning, fordi den blott vilde uttrykke overfladiske menneskelige følelser. Kun religiøs poesi taler til det høieste og dypeste i oss. I vår Kirkes gudstjeneste er tekstene tatt dels ut av selve bibelen, dels dannet i bibelens ånd, og de rummer derfor en rikdom av evangeliets tanker, av kjærlighet og håp og tro. Den liturgiske gudstjeneste løfter derfor mennesket både ved det som blir sagt: ordene og det utsigelige: musikken, oover — og hvad musikken i den retning betyr, ser vi næsten best av «Credo» — som fra å bli en tør fremsigen av åpenbarte sannheter blir et stykke storslått oophøiet poesi, slik som den fremføres ved højmessens. Vår liturgiske kirkemusikk har ved sine tekster derfor sitt utspring i det høieste: Gud, og i det dypeste: menneskets ydmyke, kjærlige tro og anropelse. Derfor adskiller den sig fra alle verdslig musikk, verdslig inspirert musikk — og derfor er katolsk kirkemusikk aldri sentimental eller svermerisk — den uttrykker sig ikke i det samme sprog som verdslige følelser. Det var Gregor som la grunnen til den ved å samle de gamle melodier, urmusikken, og organisere dem til den katolske liturgi — der blev bygget videre på hans grunnlag og ved siden derav blomstret salmesangen frem efterhvert som de forskjellige folkeslags sprog utviklet sig til kultursprog. I løpet av middelalderen fikk vi da alle de herlige flerstemmige sanger, som blev utført av kirkekor. Her i St. Dominikus hadde det til å begynne med vært lett å få dannet et kor, og noen hadde holdt trofast ut, men man trengte nu flere nye krefter, og pateren rettet derfor en intregende opfordring til interesserte om å komme til hjelp. Der krevdes bare en opriktig vilje, en ren stemme, som slett ikke behøvet å være særlig stor eller

skolert, og musikalsk sans, så man selv skjønner når man synger galt. Øvelsestiden vil i almindelighet bare bli ca. ½ time en aften i uken.

Tilslutt kom pateren inn på den hindring noen hadde funnet, idet at man ikke syntes man ved selv å synge fikk så stort utbytte av andakten som ellers — men man måtte huske at en katolsk høimesse ikke var en privatandakt, men hele Kirkens fellesliv i Gud, og derfor hadde den velsignelse som fulgte med når to eller tre var forsamlet i Jesu navn.

STABEKK. Lokalforeningen av St. Olavs Forbund på Stabekk avholdt sitt første møte etter ferien torsdag den 5. oktober med kåseri av centralstyrets formann, herr bankchef P a r m a n n, hvis emne var: «Mine opplevelser både hjemme i Norge og i fremmede land». Man fikk høre spredte kulturhistoriske trekk fra hovedstaden vår for ca. 50 år tilbake dengang byen het Christiania og var meget mindre enn nu, i øst strakk den sig ikke lenger enn til Olaf Ryes plass. De morsomme minner fra en skole med de best utrustede lærerkrefter fikk vel de fleste til å gjenkalle i erindringen lignende begivenheter. Videre fortalte herr Parmann om sine inntrykk fra de første lengere reiser og forretningslivet i inn- og utland; man avla små visitter hos anderledes tenkende mennesker og i fremmede byer med de store katedraler, hvor korsangen hadde en egen tiltrekningskraft. — Det vellykkede kåseri blev mottatt med livlig applaus av tilhørerne. Derefter servertes kaffe og kaker og tilslutt var det utlodning av endel gjenstander. Vi takker alle for besøket og sier på snarlig gjensyn. A.

— og derute:

SYD-AFRIKA. I de siste ti år har misjonen her trengt sterkt frem, beretter mgr. Gijlswijk O. P., apostolisk delegat for dette distrikt. Prestenes antall er vokset fra 300 til 551, hvoriblandt 5 er innfødte. Ca. 50 afrikanske studenter forbereder sig til prestegjerningen, og der er allerede 5 innfødte ordenssamfund. Katolikkenes antall er steget fra 176,617 til 315,720, og særlig gledelig er fremgangen på skoleområdet og for den katolske aksjon. Når man erindrer at det først er efter verdenskrigen at et intenst katolsk misjonsarbeide er tatt op i Syd-Afrika, må man bli forbauset over det opnådde.

FILLIPPINENE. Ingen steder i Asien finnes der så mange katolikker som på disse steder og ingensteds er prestensoden så skrikende som her. Av 12,204,200 innbyggere er de 8,823,163 katolikker, men tusener og titusener av disse er uten prester. Alene på Manila trenges der efter erkebiskop Dohertys utsagn 40 prester til. I over en menneskealder har den katolske verden hørt på nødropene fra disse mennesker uten å gjøre noe ved det, og det er gått så vidt, at en biskop i Kina har stillet det spørsmål om det ikke var det beste at man i de ti første år sendte alle for Kina bestemte misjonærer til Fillippinene, fordi det kunde være likeså betydningsfullt å opprettholde troen, hvor den allerede hadde fått feste, som å utbrede den i andre land.

BAK-INDIEN. Vikariatet Vinh har i det forløpne år vært hjemsoekt av to store prøvelser: kommunisme og hungersnød. I sommermånedene er ca. 40,000 mennesker bukket under enten direkte av sult eller av sykdommer, som hadde lett spill

med de utmattede legemer. I disse måneder utfoldet misjonen, støttet av kolonialstyret, en stor barmhjertighetsvirksomhet. I sykehuset ved stasjonen Xadoai strømmet således daglig 5 til 6000 sultne mennesker til for å hente ris. De blev ikke mette, men blev dog reddet for sulte-døden. I selve sykehusene pleiet man 5000 hedninger, hvoriblandt 2327 barn. Men med all denne nød og elendigheten steg antallet av de døde — hvortil ikke minst bidrar de redsler, som man blev vidne til under de kommunistisk-nasjonalistiske oprørs-scener.

KALKUTTA. Ved grensen mellem Neapel og Britisk-Sikkim, i Himalayas utløpere, har jesuittermissionærer opprettet en midtelskole. Den er bestemt for den meget blandede befolknings barn i disse distrikter, og er allerede overfylt.

MALABAR. Efter sin hjemkomst kunde erkebiskop Ivanios nylig meddele, at bare i de siste måneder hadde man vunnet over tusen sjeler for Kirken. Hvis man hadde flere katolske kirker vilde misjonen gjøre ennu fortere fremskritt.

PALÆSTINA. Kardinal Lavitrano, erkebiskop av Palermo, som for tiden opholder sig i Palæstina med et italiensk pilegrimstog, er blitt høitidelig feiret av de latinske patriarker og forstanderne for Franciskaner-kustoden. Samtidig inntraff også en kinesisk valfart under ledelse av mgr. Simeon Tsu, apostolisk vikar i Ktansu og en av de første av de kinesiske biskoper som blev konsekret av paven selv. — De undersøkelser som den franciskanske bibelskole i Jerusalem har foretatt på bjerget Nebo, hvorfra Moses så inn over det forjettede land, synes å berettige til store forhåpninger. Man har avdekket ruinene av en basilika fra det 4. og 5. århundre og også bragt interessante freskomalerier op i dagens lys. Nebo spilte jo i det gamle testamente en betydelig rolle. Fra det velsignet Bilean, som var hitkalt av Moabitternes konge for å forbanne jødene, disse mot sin vilje, Jeremias steg op på det for der å forsvare det gamle Testaments helligdommer. Og fra toppen har man det herligste panorama over hele landet.

LÆGEVIDENSKAPEN OG MISJONENE. Det er ganske nødvendig at alle misjonærer er i besiddelse av elementær medicinsk viden, uttaler dr. Pasteau, president for den franske St. Lukas-lægeforening. Ikke bare for andres skyld men også for å kunne ta vare på sin egen helbred å motarbeide sykdommene i deres første angrep. De unge misjonærer må alltid underkaste sig en grundig lægeundersøkelse før de får lov til å reise ut — og mer og mer inngår nu en viss medicinsk utdannelse i fagkretsen for dem. Man forsøker nu å få gjennomført at der på hver stasjon skal være et bibliotek av medicinske håndbøker.

ØSTERRIKE. Kardinal-erkebiskop dr. Innitzer har personlig forbeholdt sig å lede den katolske aksjon i erkebiskopdømmet Wien.

INNSENDTE ANONYME ARTIKLER.

«St. Olav» innlar gjerne innsendte artikler, og de kan godt inntas anonymt, forsynt med et eller annet merke. Men vi kan ikke fravige den almindelige regel at redaksjonen må gjøres bekjent med innsenderens navn.